

PM 2008 RIII (Dnr 304-318/2008)

Översikt av väsentliga frågor för förvaltningsplan i Norra Östersjöns vattendistrikt

Remiss från Vattenmyndigheten, Länsstyrelsen i Västmanlands län

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen från vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Föredragande borgarrådet Ulla Hamilton anför följande.

Ärendet

Stockholms stad har fått samrådshandlingen *Översikt av väsentliga frågor för förvaltningsplan i Norra Östersjöns vattendistrikt 2008-2009, SAMARBETE FÖR BÄTTRE VATTEN* på remiss från vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt. Samrådshandlingen är utsänd på bred remiss i vattendistriktet under perioden 1 februari till 1 augusti 2008.

Översikten är resultatet av den kartläggning som gjorts i vattendistriktet under år 2007. De viktigaste frågorna och problemen som behöver lösas fram till år 2015 pekas ut i dokumentet. Samrådshandlingen återfinns i sin helhet på http://www.ab.lst.se/templates/InformationPage_11717.asp

Vattenmyndigheten vill ha svar på om det är tydligt vilka vattenmiljöer och vilka vattenproblem som är viktigast att åtgärda och om det är tydligt hur och när man kan påverka arbetet. Möjlighet finns att ge förslag på vattenområden eller vattenproblem som vattenmyndigheten bör arbeta med. Det ges även möjlighet att föreslå förbättringar av arbetet i vattenförvaltningen.

Målet är att god ekologisk och kemisk status ska uppnås i alla vattenförekomster till år 2015. Det innebär att god vattenstatus blir en bindande miljökvalitetsnorm som fastställs i förvaltningsplanen. God vattenstatus ska avvägas mot andra samhällsintressen. Vattenmyndigheten kommer att bedöma om det finns behov av undantag, antingen tidsfrist eller mindre stränga krav. Ett förslag till en första förvaltningsplan med kvalitetskrav inklusive eventuella undantag och åtgärdsprogram ska vara klart senast 22 december 2008. Därefter följer ytterligare en samrådsperiod (januari-augusti 2009). Beslut om den juridiskt bindande förvaltningsplanen tas av vattendelationen i slutet av 2009.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt Stockholm Vatten AB. Remissen har besvarats av miljö- och hälsoskyddsnämnden

och Stockholm Vatten AB. Stadsledningskontoret anser att de frågor som ställs i skrivelsen från Vattenmyndigheten är av den karaktären att de bäst besvaras av sakkunniga vid berörda facknämnder och bolag. Kontoret har i övrigt inga synpunkter i ärendet och lämnar därför inget formellt tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden påpekar att informationen om de väsentligaste frågorna är knapphändig och i vissa fall också inkonsekvent. Orsakssambanden mellan påverkan och försämrad vattenkvalitet måste förtydligas för att kostnadseffektiva åtgärder ska kunna genomföras. Nämnden anser också att det är viktigt att miljökvalitetsnormernas och åtgärdsprogrammets status preciseras i förvaltningsplanen så att det blir tydligt hur dessa ska styra kommuner och enskilda.

Stockholm Vatten AB framhåller att det är viktigt att i ett tidigt skede få reda på hur aktörerna på kommunal nivå skall arbeta gentemot åtgärdsplanerna och vem som blir myndighetspartner i processen. Denna information saknas och är nödvändig för att kunna vara med och påverka. Stockholm Vatten AB, som är en ledande aktör i regionen när det gäller vattenfrågor, har i dag etablerade samarbeten inom flera av de avrinningsområden som beskrivs i samrådshandlingen. För att inte tappa tempo i det fortsatta arbetet anser bolaget att befintliga samarbeten bör behållas och utvecklas i möjligaste mån.

Mina synpunkter

Norra Östersjöns vattendistrikt är det mest tätbefolkade av Sveriges fem vattendistrikt. Mälaren är dricksvattentäkt för cirka två miljoner människor i regionen men också recipient för vattenutsläpp från bland annat avloppsreningsverk, jordbruksmark och avrinnande dagvatten från bebyggelse. Mälarens vatten påverkar i sin tur vattenmiljöerna i skärgården.

För ett år sedan avgav Stockholms stad remissvar på Arbetsprogram för Norra Östersjöns vattendistrikt 2007-2009 (kommunstyrelsens beslut 2007-06-13). I remissvaret betonades att förtydliganden kring såväl samarbete som åtgärder behövs och att kommunernas roll i vattenförvaltningen är oklar. Nu föreliggande förvaltningsplan avhjälpur endast till viss del dessa oklarheter.

Förvaltningsplanen beskriver viktiga övergripande frågor för hela vattendistriktet och specifika problem för större grund- och ytvattenförekomster. Beskrivningarna för varje vattenområde är mycket översiktliga och omfattar knappt en sida vardera. Eftersom förvaltningsplanen ska utgöra underlag till det kommande åtgärdsprogrammet anser jag att redovisningarna behöver fördjupas och att orsakssambanden mellan påverkan och försämrad vattenkvalitet måste förtydligas avsevärt.

Den diffusa spridningen av föroreningar, bl.a. via dagvatten, är ett specifikt storstadsproblem. Diffusa emissioner från produkter och varor, inte punktutsläpp från enskilda verksamheter, utgör den största belastningen av olika typer av föroreningar på vattenmiljöer i tätorter. Det gör det svårt att identifiera tydliga verksamhetsutövare. Jag delar synpunkterna från Stockholm Vatten AB och miljö- och hälsoskyddsnämnden att grundprincipen för finansiering av åtgärder, där förorenare och vattenanvändare betalar, kommer att bli svår att genomföra i praktiken. Ett statligt finansiellt stödssystem och även ekonomiska styrmedel behövs därför för att god vattenstatus ska kunna uppnås inom utsatt tid. Finansiering behövs för såväl åtgärder som nödvändig övervakning av vattenstatus i de utpekade vattenförekomsterna. Ansvar för

övervakning av de större vattenområden, de så kallade vattenförekomsterna, bör ligga på länsstyrelsen.

Miljökvalitetsnormernas och åtgärdsprogrammets status måste preciseras i förvaltningsplanen så att det blir tydligt hur dessa ska styra kommuner och enskilda. Klassificeringarna av vattenförekomster kommer att få konsekvenser för vilka åtgärder som måste vidtas i kommunerna. Det kan medföra begränsningar i kommunernas planeringsarbete enligt PBL t.ex. i de fall då tillkommande verksamheter/bebyggelse riskerar att öka belastningen i ett vattenområde och därmed överskrida miljökvalitetsnormerna.

Vattenmyndigheten har ställt fem frågor som myndigheten särskilt vill ha svar på. Här vill jag hänvisa till svaret i miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande. Nämnden lämnar även ett antal specifika synpunkter på vattenområdena i Stockholms stad. Under avsnittet grundvatten i Stockholms län anges att reservvattentillgången för storstockholm är otillräcklig. Detta är inte Stockholm Vatten AB:s eller min uppfattning. Det finns tre stora vattenverk i storstockholm som sinsemellan kan stötta varandra vid produktionsbortfall. Bornsjön är en unik reservvattentäkt med betydligt större kapacitet än de flesta grundvattentillgångarna i länet, detta gör det givetvis inte mindre angeläget att se till att Östra Mälaren har fortsatt god status och att grundvattnen skyddas i enlighet med vattendirektivet.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Som svar på remissen från vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt överlämnas och återopas denna promemoria.
2. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Stockholm den 15 maj 2008

ULLA HAMILTON

Bilaga

Reservationer m.m.

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden *Roger Mogert* (s) och *Yvonne Ruwaida* (mp) enligt följande.

Ärendet visar att det behövs ökade insatser för att klara vattenvården i regionen. Inte minst Östersjöns status är oroande och det behövs både ökade direkta insatser och en ökad internationell samverkan för att värna vårt känsliga innanhav.

Vattendirektivet och tillskapandet av vattenmyndigheter är ett stort steg på vägen mot rent vatten i sjöar, vattendrag, kuster och hav. Vattenmyndigheterna har inom ramen för de resurser och mandat de erhållit gjort ett stort och viktigt arbete.

Det står samtidigt klart att tiden varit för knapp och resurserna för små för att skapa ett tillräckligt bra underlag för det fortsatta arbetet. Stora oklarheter råder också om vem som skall stå för kostnaderna i det enskilda fallet. Det är därför helt nödvändigt att vattenmyndigheternas resurser förstärks och att deras administrativa och legala roll tydliggörs. Vattenmyndigheterna måste få ett eget, tydligt ansvar för allt arbete med vattenfrågor. Nya resurser bör skapas för att gå till vattenmyndigheternas arbete och till restaureringsåtgärder.

Arbetet med att ta fram åtgärdsprogrammet måste påskyndas. Det nuvarande underlaget måste förbättras avsevärt, bl.a. måste orsakssambanden mellan påverkan och försämrad vattenkvalitet förtydligas.

Samtidigt står det också klart att vad gäller Stockholms sjöar så bär staden på tidigare utsläpp det helt avgörande ansvaret för den övergödning och giftiga planktonblomningar som idag förekommer i många av stadens vatten. Stadens vattenprogram är som tidigare konstaterat helt otillräckligt för att åtgärda dessa problem och leva upp till Vattendirektivets mål. Staden bör därför omedelbart börja vidta åtgärder så att alla stadens sjöar senast år 2015 har ett klart vatten med låga fosforhalter och ett naturligt fiskbestånd. Detta krav framgår tydligt av Vattendirektivets skrivningar och det finns ingen anledning att avvakta förslag från Vattenmyndigheten i detta avseende. Det är Stockholms stad som bär ansvaret för stadens sjöar och de utsläpp som förorenat dem. Åtgärder som löser de grundläggande problemen måste därför vidtas nu på samma sätt som många kommuner i andra delar av landet gjort för länge sedan.

ÄRENDET

Stockholms stad har fått samrådshandlingen *Översikt av väsentliga frågor för förvaltningsplan i Norra Östersjöns vattendistrikt 2008-2009, SAMARBETE FÖR BÄTTRE VATTEN* på remiss från vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt. Samrådshandlingen är utsänd på bred remiss i vattendistriktet under perioden 1 februari till 1 augusti 2008.

Översikten är resultatet av den kartläggning som gjorts i vattendistriktet under år 2007. De viktigaste frågorna och problemen som behöver lösas fram till år 2015 pekas ut i dokumentet. Samrådshandlingen återfinns i sin helhet på http://www.ab.lst.se/templates/InformationPage_11717.asp

Vattenmyndigheten vill ha svar på om det är tydligt vilka vattenmiljöer och vilka vattenproblem som är viktigast att åtgärda och om det är tydligt hur och när man kan påverka arbetet. Möjlighet finns att ge förslag på vattenområden eller vattenproblem som vattenmyndigheten bör arbeta med. Det ges även möjlighet till att föreslå förbättringar av arbetet i vattenförvaltningen.

Väsentliga frågor i vattendistriktet

Norra Östersjöns vattendistrikt är det mest tätbefolkade av Sveriges fem vattendistrikt. Mälaren är dricksvattentäkt för cirka två miljoner människor i regionen men också recipient för vattenutsläpp från bland annat avloppsreningsverk, jordbruksmark och avrinnande dagvatten från bebyggelse. Utströmningen av vatten från Mälaren påverkar vattenmiljöerna i skärgården.

Distriktet har övergödningssproblem. Övergödningen av ytvatten förekommer framför allt inom områden som är tätbefolkade och jordbruksdominerade. Lokalt finns områden med hög belastning av miljögifter. Fysiska störningar, t ex sjösänkningar, dämningar och utdikningar har fått konsekvenser för den ekologiska statusen i vattenet och förändrat tillståndet i sjöar, vattendrag och hav. Samtidigt är vattenmiljöernas värde för naturupplevelser och rekreation stort i hela vattendistriktet.

I samrådshandlingen beskrivs översiktligt viktiga frågor för distriktets större vattenområden. Följande vattenområden berör Stockholms stad; grundvattnet i Stockholms län, Norrström-Mälarens närområden, Tyresåns avrinningsområde, Stockholmsnära kustavrinningsområden (avrinningsområdena mellan Åkerströmmen och Norrström samt mellan Norrström och Tyresån).

Statusklassning av vattenförekomster

EU:s ramdirektiv för vatten omfattar allt vatten men av praktiska skäl har vattenmyndigheterna i Sverige valt en nedre storleksgräns för kartläggning och statusklassning av ytvattenförekomster. Det innebär sjöar >1 km², 10 km² tillrinningsområde för vattendrag och vattenområden inom en sjömil utanför kustens och skärgårdens yttersta öar. Ytvattenförekomsternas ekologiska status bedöms i fem klasser; hög, god, måttlig, otillfredsställande och dålig. Klassningarna redovisas i databasen Vatteninformationssystem Sverige (VISS) www.viss.lst.se.

Under 2007 har en preliminär statusbedömning genomförts av alla större insjöar, vattendrag, kustfjärdar och grundvattenakviferer inom Norra Östersjöns vattendistrikt. För de tre förstnämnda kategorierna visar bedömningen att bara två av tio vattenförekomster i Stockholms län når den ekologiska status som behövs för att uppfylla de krav som vattendirektivet ställer.

Vattenförekomsterna i Stockholms stad, som uppfyller storlekskriterierna som vattenmyndigheterna satt upp, har fått följande klassning:

Östra Mälaren	God
Bällstaån	Måttlig
Drevviken	Måttlig
Magelungen	Måttlig
Saltsjön/innerskärgården	Otillfredsställande

Grundvattenförekomster klassificeras med avseende på kemisk och kvantitativ status i antingen god eller uppnår ej god status. Grundvattnet i Brunkebergsåsen uppnår inte god kemisk status.

För de prioriterade miljöfarliga ämnen som pekats ut i vattendirektivet håller gränsvärden på att tas fram i ett dotterdirektiv. Dessa ämnen ingår därför inte i den preliminära klassningen.

Miljökvalitetsnormer

Målet är att god ekologisk och kemisk status ska uppnås i alla vattenförekomster till år 2015. Det innebär att god vattenstatus blir en bindande miljökvalitetsnorm som fastställs i förvaltningsplanen. Det blir sedan en uppgift för kommunala och statliga myndigheter att se till att nödvändiga åtgärder genomförs när vattenkvaliteten inte når upp till god status, antingen med egen insats eller via andra aktörer, t ex verksamhetsutövare.

God vattenstatus ska avvägas mot andra samhällsintressen. Vattenmyndigheten kommer att bedöma om det finns behov av undantag, antingen tidsfrist eller mindre stränga krav. Ett förslag till en första förvaltningsplan med kvalitetskrav inklusive eventuella undantag, och åtgärdsprogram ska vara klart senast 22 december 2008. Därefter följer ytterligare en samrådsperiod (januari-augusti 2009). Beslut om den juridiskt bindande förvaltningsplanen tas av vattendelegationen i slutet av 2009.

BEREDNING

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden samt Stockholm Vatten AB. Remissen har besvarats av miljö- och hälsoskyddsnämnden och Stockholm Vatten AB. Stadsledningskontoret anser att de frågor som ställs i skrivelsen från Vattenmyndigheten är av den karaktären att de bäst besvaras av sakkunniga vid berörda facknämnder och bolag. Kontoret har i övrigt inga synpunkter i ärendet och lämnar därför inget formellt tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 15 april 2008 enligt förvaltningens förslag att överlämna och återropa förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Åsa Romson (mp) samt ledamöterna Eva-Louise Erlandsson- Slorach (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan Hamrin (mp), *bilaga*.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 26 februari 2008 har i huvudsak följande lydelse.

I samrådshandlingen beskrivs viktiga övergripande frågor för hela vattendistriktet och specifika problem för större grund- och ytvattenförekomster. Beskrivningarna för varje vattenområde är mycket översiktlig och omfattar knappt en sida vardera. Informationen om de väsentliga frågorna är i de flesta fall ytterst knapphändig. I vissa fall är den också inkonsekvent så till vida att t ex hästhållning nämns under rubriken övergödning medan uppenbart större källor, som avloppsreningsverk, inte redovisas.

Med tanke på att detta dokument är ett underlag till det kommande åtgärdsprogrammet menar förvaltningen att redovisningarna behöver fördjupas och att orsakssambanden mellan påverkan och försämrad vattenkvalitet måste förtydligas avsevärt. Stockholms stads Vattenprogram är utformad som ett lokalt åtgärdsprogram med tydligt fokus på konkreta åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i stadens vattenområden för åren 2006-2015. Programmet fungerar i praktiken som ett lokalt åtgärdsprogram för att förbättra vattenkvaliteten i Stockholm och är därmed ett bra exempel på hur vattendirektivet kan överföras till operativ nivå i vattendistriktet.

Den diffusa spridningen av föroreningar, bl.a. via dagvatten, är ett specifikt storstadsproblem. Diffusa emissioner från produkter och varor, inte punktutsläpp från enskilda verksamheter utgör den största belastningen av olika typer av föroreningar på vattenmiljöer i tätorter. Det gör det svårt att identifiera tydliga verksamhetsutövare. Förvaltningen befärar att grundprincipen för finansiering av åtgärder, där förorenare och vattenanvändare betalar, kommer bli svår att genomföra i praktiken. Ett statligt finansiellt stödsystem och även ekonomiska styrmedel behövs därför för att god vattenstatus ska kunna uppnås inom utsatt tid. Finansiering behövs för såväl åtgärder och nödvändig övervakning av vattenstatus i de utpekade vattenförekomsterna. Ansvar för övervakning av de större vattenområden, de så kallade vattenförekomsterna, bör enligt förvaltningen mening ligga på länsstyrelsen.

Det är viktigt att miljökvalitetsnormernas och åtgärdsprogrammets status preciseras i förvaltningsplanen så att det blir tydligt hur dessa ska styra kommuner och enskilda. Klassificeringarna av vattenförekomster kommer få konsekvenser för vilka åtgärder som måste vidtas i kommunerna. Det kan medföra begränsningar i kommunernas planeringsarbete enligt PBL t ex i de fall då tillkommande verksamheter/bebyggelse riskerar att öka belastningen i ett vattenområde och därmed överskrida miljökvalitetsnormerna.

Vattenmyndigheten särskilda frågor

Vattenmyndigheten har ställt fem frågor som man särskilt vill ha svar på.

1) Är det tydligt hur du får den information du vill ha?

Ja, samrådshandlingen ger tillräckliga hänvisningar till var man finner information om Vattenmyndighetens arbete och om vattenkvalitet i vattenförekomsterna i distriktet.

2) Är det tydligt hur och när du kan påverka arbetet?

Nej, enligt förvaltningens uppfattning är det inte tillräckligt tydligt. Redan nu borde det finnas ett utkast till åtgärdsprogram som kommuner och andra berörda kan lämna synpunkter på. Miljökvalitetsnormerna och åtgärdsprogrammet kommer att medföra ekonomiska och andra konsekvenser för kommunerna och kan även få direkt påverkan på beslut som fattas. Åtgärdsprogrammet skall vara beslutat i slutet av år 2009 och den tidsnöd som man riskerar att hamna i skapar en väldigt osäkerhet om vad Vattenmyndigheten avser att föreslå och hur de aktörer som ska genomföra åtgärder kan påverka arbetet. Det är djupt otillfredsställande.

3) Är det tydligt vilka vattenmiljöer och vattenproblem som är viktiga?

Nej, den lämnade redovisningen är för översiktlig och beskrivningarna av de väsentliga frågorna för de olika vattenområdena är i många fall för svepande för att utgöra underlag till konkreta åtgärder.

4) Ge förslag på egna vattenområden eller vattenproblem som du anser vattenförvaltningen

bör arbeta med!

Det finns en risk för att vattenförvaltningens arbete kommer ha fokus på enbart större vattenområden. Förvaltningen har dock förståelse för valet av storleksgräns för de vattenförekomster som ska ingå i Sveriges rapportering till EU. Lokalt är det ändå viktigt att fortsätta att arbeta med att förbättra kvaliteten i mindre sjöar och vattendrag.

Diffus spridning av olika föroreningar från bl.a. produkter och varor utgör den största belastningen på vattenmiljöer i tätorter. Miljöförvaltningen och Stockholm Vatten har i många år arbetat med dessa frågor och kunskaper från projektet Nya Gifter bör kunna vara ett viktigt underlag till distriktets åtgärdsprogram.

5) Ge förslag på förbättringar av arbetet i vattenförvaltningen!

Det krävs en ökad konkretiseringsgrad från Vattenmyndigheten för att de mest kostnadseffektiva åtgärder ska kunna genomföras i vattendistriktet.

Specifika synpunkter – vattenområden i Stockholms stad

Avrinningsområdet mellan Åkerströmmen och Norrström. Övergödningen tas upp som ett av de stora problemen men orsakerna till att näringshalterna är höga utvecklas inte närmare. Här är det viktigt att tydliggöra att det näringsrika utflödet från Mälaren står för ungefär hälften av belastningen av fosfor och kväve i innerskärgården. Det är också anmärkningsvärt att det inte nämns att innerskärgården är recipient för renat avloppsvatten från tre stora avloppsreningsverk, Bromma, Henriksdal och Käppala.

Norrström – Mälarens närområde. Under rubriken metaller och miljögifter anges att det finns mer än 200 större miljöfarliga verksamheter inom avrinningsområdet som har direkt eller indirekta utsläpp till Mälaren. Detta är ett exempel på hur otydliga problembeskrivningarna är i samrådshandlingen. Menas här att det finns många miljöfarliga verksamheter som leder processavloppsvatten som innehåller miljögifter direkt till Mälaren?

Avrinningsområdet mellan Norrström och Tyresån. Henriksdals avloppsreningsverk och Statoils oljedepå pekas ut som de två större miljöfarliga verksamheter som har utsläpp av metaller och miljögifter till vatten. Med tanke på att detta område till stora delar är tätbebyggt är det anmärkningsvärt att dagvatten inte tas upp under denna rubrik. Som källor till övergödning bör, förutom enskilda avlopp, även de övriga stora avloppsreningsverken nämnas.

Tyresåns avrinningsområde. Beskrivningen av de viktigaste frågorna för detta avrinningsområde är något mer utförlig än för de övriga vattenområdena som berör Stockholms stad. Det beror sannolikt på att det kommunövergripande samarbetet kring Tyresån, som pågått under ett flertal år, har bidragit till att kunskapen ökat om vattensystemet. Dagvatten nämns som huvudsaklig belastning av näringsämnen och även metaller och miljögifter. De bakomliggande orsakerna till att dagvatten blir förorenat saknas i beskrivningen, liksom genomgående för övriga vattenområden.

Stockholm Vatten AB

Styrelsen för Stockholm Vatten AB beslutade vid sitt sammanträde den 17 april 2008 att godkänna och överlämna verkställande direktörens förslag som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Reservation anfördes av vice ordföranden Rebwar Hassan till förmån för eget förslag till beslut, *bilaga*.

Reservation anfördes av tjänstgörande suppleanten Stellan Hamrin till förmån för eget förslag till beslut, *bilaga*.

Ersättaryttrande gjordes av den icke tjänstgörande suppleanten Ewa Larsson till stöd för Rebwar Hassans förslag, *bilaga*.

Stockholm Vatten AB:s tjänsteutlåtande daterat den 8 april 2008 har i huvudsak följande lydelse.

Ett stort arbete har gjorts för att kartlägga väsentliga vattenförekomster inom Norra Östersjöns vattendistrikt och informationen är nu lätt tillgänglig via vattenmyndighetens hemsida.

Samrådshandlingen är översiktlig och ger en bra hänvisning till var man kan hitta mer detaljerad information om vattenkvalitet och bedömningar, framförallt då i den nationella databasen VISS, www.viss.lst.se

Samrådshandlingen beskriver även vattenmyndighetens förvaltningsstruktur, som nu i och med bildandet av vattenråd betraktas som färdig. Strukturen nedanför den statliga (vattenmyndighet, länsstyrelser och vattenråd) är dock fortfarande öppen. Det är inom denna, ofta kommunala, struktur arbetet skall genomföras. Det är viktigt att vi i ett tidigt skede, ty tiden är knapp, får reda på hur vi på kommunal nivå skall arbeta gentemot åtgärdsplanerna och vem som blir vår myndighetspartner i processen. Denna information saknas och är nödvändig för att vi skall kunna vara med och påverka.

Stockholm Vatten, som är en ledande i aktör i regionen när det gäller vattenfrågor, har i dag etablerade samarbeten inom flera av de avrinningsområden som beskrivs i samrådshandlingen. För att inte tappa tempo i det fortsatta arbetet anser vi att befintliga samarbeten bör behållas och utvecklas i möjligaste mån.

Vattenområde	ko	Vattenmyndighetens beteckning	Samarbetsforum
Mälaren	60/61	Avrinningsområdet mellan Åkerströmmen och Norrström	Mälarens Vattenvårdsförbund
	61	Norrström – Mälaren	Mälarens Vattenvårdsförbund, Stadens Vattenprogram
Mälaren – Stockholms sjöar-Bornsjön	61	Mälarens närområde	Stadens Vattenprogram- Bornsjön i "egen regi"
Stockholms sjöar	61 /62	Avrinningsområdet mellan Norrström och Tyresån	Stadens Vattenprogram
Stockholms sjöar- Tyresån	62	Tyresåns avrinningsområde	Tyresåsamarbetet
Stockholms innerskärgård		Norra Östersjön – Stockholms inre skärgård och Hallsfjärden. <i>Havstypområde 24</i>	Svealands Kustvattenvårdsförbund
Stockholms mellanskärgård		Norra Östersjön – Östergötlands och Stockholm skärgårds mellankustvatten <i>Havstypområde 12</i>	Svealands Kustvattenvårdsförbund
Grundvatten		Grundvatten i Stockholms län	Stadens Vattenprogram

Vattenområden inom vilka Stockholm Vatten verkar

Det svåra arbetet med att ta fram åtgärdsplaner med kvalitetsmål börjar nu, hur denna process skall gå till och vilka som är/kommer att bli målsägare är fortfarande oklar för oss, där-
emot framgår det, att det är statliga eller kommunala myndigheter som ser till att åtgärderna genomförs.

Inom de avrinningsområden som är definierade, och mycket allmänt beskrivna i samråds-
handlingen, finns det flera vattenområden med mycket varierande kvalitet och förutsättningar
till förbättring. Åtgärdsbehoven kan därför vara mycket olika.

För flera vatten, både stora som små finns det en uppenbar risk att de även vid en bety-
dande avlastning inte kommer att kunna lyftas en tillståndsklass. Det innebär att inom de
definierade avrinningsområdena måste många undantag göras från målet att uppnå god vat-
tenstatus till år 2015, det saknas riktlinjer för hur detta skall hanteras i åtgärdsplaner. Stock-
holms stad har tagit hänsyn till dessa svårigheter i sitt programarbete för Stockholms sjöar
och vattendrag och ser detta program som en del av åtgärdsplanen för detta avrinningsområ-
de.

Grundprincipen för finansiering av åtgärder, där förorenare och vattenanvändare betalar,
kommer att bli svår att genomföra i praktiken. VA-bolagen renar vatten, ofta till en betydligt
högre grad än vad som ryms inom tillstånden. Diffusa emissioner från produkter och varor
utgör den största belastningen av olika typer av föroreningar på vattenmiljöer i tätorter. Ett
statligt finansiellt stödssystem och ekonomiska styrmedel är nödvändigt för att få till stånd
(uppströms reningsverken) åtgärder i de utpekade vattenförekomsterna.

Tillståndsbeskrivningar och orsakssamband är summariskt beskrivna i samrådshandling-
en, och ger ingen eller liten vägledning i åtgärdsplanearbetet. Det kunde därför vara värt att
poängtera att samrådshandlingen inte är ett underlag för åtgärdsplaner utan ett översiktdoku-
ment med generella problembeskrivningar.

En hänvisning (sammanställning) till det faktaunderlag som kommer att ligga till grund
för åtgärdsplaner och kvalitetsnormer behövs.

Det är givetvis inte lätt att i denna komprimerade samrådshandling ge heltäckande eller
korrekta problembeskrivningar, men vi väl ändå kommentera det som skrivs om under avsnit-
tet grundvatten i Stockholms län, där står det att reservvattentillgången för Storstockholm är
otillräcklig - det är inte vår uppfattning. Det finns tre stora vattenverk i Storstockholm som
sinsemellan kan stötta varandra vid produktionsbortfall. Bornsjön är en unik reservvattentäkt
med betydligt större kapacitet än de flesta grundvattentillgångarna i länet, detta gör det givet-
vis inte mindre angeläget att se till att Östra Mälaren har fortsatt god status och att grundvat-
ten skyddas i enlighet med vattendirektivet.

RESERVATIONER M.M.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Åsa Romson (mp) samt ledamöterna Eva-Louise Erlandsson- Slorach (s), Malte Sigemalm (s), Ulla Jöhnk (s), Godfrey Etyang (s) och Stellan Hamrin (mp) enligt följande.

”Ärendet visar att det behövs ökade insatser för att klara vattenvården i regionen. Inte minst Östersjöns status är oroande och det behövs både ökade direkta insatser och en ökad internationell samverkan för att värna vårt känsliga innanhav. Vi vill understryka förvaltningens bedömning att insatserna behöver konkretiseras och finansieras.”

Styrelsen för Stockholm Vatten AB

Reservation anfördes av vice ordföranden Rebwar Hassan till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Styrelsen föreslås besluta;

att i huvudsak godkänna remissvaret, samt
att anförda följande:

”Vattendirektivet och tillskapandet av vattenmyndigheter är ett stort steg på vägen mot rent vatten i sjöar, vattendrag, kuster och hav. Vattenmyndigheterna har inom ramen för de resurser och mandat de erhållit gjort ett stort och viktigt arbete.

Det står samtidigt klart att tiden varit för knapp och resurserna för små för att skapa ett tillräckligt bra underlag för det fortsatta arbetet. Stora oklarheter råder också om vem som skall stå för kostnaderna i det enskilda fallet.

Det är därför helt nödvändigt att vattenmyndigheternas resurser förstärks och att deras administrativa och legala roll tydliggörs. Vattenmyndigheterna måste få ett eget, tydligt ansvar för allt arbete med vattenfrågor. Nya resurser bör skapas för att gå till vattenmyndigheternas arbete och till restaureringsåtgärder.

Samtidigt står det också klart att vad gäller Stockholms sjöar så bär staden pga. tidigare utsläpp det helt avgörande ansvaret för den övergödning och giftiga planktonblom som idag förekommer i många av stadens vatten. Stadens vattenprogram är som tidigare konstaterat helt otillräckligt för att åtgärda dessa problem och leva upp till Vattendirektivets mål. Staden bör därför omedelbart börja vidta åtgärder så att alla stadens sjöar senast år 2015 har ett klart vatten med lågas fosforhalter och ett naturligt fiskbestånd. Detta krav framgår tydligt av Vattendirektivets skrivningar och det finns ingen anledning att avvakta förslag från Vattenmyndigheten i detta avseende. Det är Stockholms stad som bär ansvaret för stadens sjöar och de utsläpp som förorenat dem. Åtgärder som löser de grundläggande problemen måste därför vidtas nu på samma sätt som många kommuner i andra delar av landet gjort för länge sedan.

Arbetet med att ta fram åtgärdsprogrammet måste påskyndas. Det nuvarande underlaget måste förbättras avsevärt, bl.a. måste orsakssambanden mellan påverkan och försämrad vattenkvalitet förtydligas.

Med tanke på att det är kommunerna som ansvarar för genomförande av åtgärder måste Vattenmyndigheten snarast förtydliga hur kommunerna kan involveras i arbetet med att ta fram åtgärdsprogrammet, dels för att få fram prioriterade åtgärder och dels för att kommunerna ska kunna förberedas på de förändringar och konsekvenser som åtgärdsprogrammet kan innebära 2009.

Stockholms stads vattenprogram 2006-2015 är ett långsiktigt och strukturerat arbete som kan användas som ett gott exempel på lokalt åtgärdsprogram för att arbeta systematiskt med att förbättra vattenkvaliteten och hur vattendirektivet kan operationaliseras i vattendistriktet”.

Ersättnyttrande gjordes av den icke tjänstgörande suppleanten Ewa Larsson till stöd för Rebwar Hassans förslag enligt ovanstående.

Reservation anfördes av tjänstgörande suppleanten Stellan Hamrin till förmån för eget förslag till beslut enligt följande.

Styrelsen föreslås besluta;

att i huvudsak tillstyrka bolagets förslag, samt
att därutöver framföra:

”Vattendirektivet och tillskapandet av vattenmyndigheter är ett stort steg på vägen mot rent vatten i sjöar, vattendrag, kuster och hav. Vattenmyndigheterna har inom ramen för de resurser och mandat de erhållit gjort ett stort och viktigt arbete. Det står samtidigt klart att tiden varit för knapp och resurserna för små för att skapa ett tillräckligt bra underlag för det fortsatta arbetet. Stora oklarheter råder också om vem som skall stå för kostnaderna i det enskilda fallet. Det är därför helt nödvändigt att vattenmyndigheternas resurser förstärks och att deras administrativa och legala roll tydliggörs. Vattenmyndigheterna måste få ett eget, tydligt ansvar för allt arbete med vattenfrågor. Nya resurser bör skapas genom att ex. vattenkraftproducenterna - som genom systemet med el-certifikat nu och framöver kommer att göra stora vinster - åläggs en mindre avgift för sitt vattenuttag; en avgift som skall gå till vattenmyndigheternas arbete och till restaureringsåtgärder.

Samtidigt står det också klart att vad gäller Stockholms sjöar så bär staden pga tidigare utsläpp det helt avgörande ansvaret för den övergödning och giftiga planktonblom som idag förekommer i många av stadens vatten. Stadens vattenprogram är som V tidigare konstaterat helt otillräckligt för att åtgärda dessa problem och leva upp till Vattendirektivets mål. Staden bör därför omedelbart börja vidta åtgärder så att alla stadens sjöar senast år 2015 har ett klart vatten med låga fosforhalter och ett naturligt fiskbestånd. Detta krav framgår tydligt av Vattendirektivets skrivningar och det finns ingen anledning att avvakta förslag från Vattenmyndigheten i detta avseende. Det är Stockholms stad som bär ansvaret för stadens sjöar och de utsläpp som förorenat dem. Åtgärder som löser de grundläggande problemen måste därför vidtas nu på samma sätt som många kommuner i andra delar av landet gjort för länge sedan”.